

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 maja 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił M. C. prawa do świadczenia postojowego, albowiem we wnioskach o przedmiotowe świadczenie wykazał przychody osiągnięte w lutym i marcu 2020r., gdy tymczasem należało wskazać przychód uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, czyli za marzec i kwiecień 2020r.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do świadczenia postojowego za okres objęty wnioskiem z dnia 17 kwietnia 2020r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 16 września 2020r. oddalił odwołanie.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż ubezpieczony od 2 czerwca 2018r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą z zakresu działalności prawniczej pod firmą Usługi (...). Nie zawiesił jej prowadzenia.

17 kwietnia 2020r. za pomocą platformy internetowej ZUS PUE wypełnił wniosek RDZ oraz wniosek RSP-D. Przy użyciu kodu autoryzacyjnego ePUAP, otrzymanego poprzez (...) Bank (...), podpisał wnioski, a następnie wybrał opcję "wyślij". Nie otrzymał informacji, że wnioski zostały przyjęte przez organ rentowy. Przy ponownej weryfikacji dokonanej 1 maja 2020r. znalazł uzupełnione wnioski w zakładce "Zlecenia" # "Autoryzacja operacji" i przesłał wnioski do organu rentowego, wskazując wysokość przychodów za luty i marzec 2020r.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia postojowego, ponieważ we wniosku złożonym 1 maja 2020r. wskazał przychody osiągnięte w lutym i marcu 2020r. zamiast w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, tj. za marzec i kwiecień 2020r.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd I instancji uznał, iż odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Podniósł, iż prawo do świadczenia postojowego uregulowane zostało w ustawie z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374 ze zm.), zgodnie z art. 15zq ust. 1 pkt 1 której, osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, przysługuje świadczenie postojowe. Świadczenie postojowe przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna (art. 15 zq ust. 3).

Sąd Okręgowy przypomniał także, iż w myśl art. 15zq ust. 4 cytowanej ustawy, osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 1 kwietnia 2020r. i:

1) nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc;

2) zawiesiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej po dniu 31 stycznia 2020r.;

3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, chyba że podlega ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu I instancji z powyższego wynika, że osoba ubiegająca się o świadczenie postojowe powinna wykazać, że przedmiotowy przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe, był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc, co mając na uwadze stwierdził, iż w przypadku ubezpieczonego, który pomimo uzupełnienia i podpisania wniosku w kwietniu 2020r. dokonał jego faktycznego złożenia w maju 2020r., przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej za kwiecień 2020r. musiałby być niższy o co najmniej 15% w stosunku do marca 2020r. Tymczasem ubezpieczony wykazał przychód uzyskany w lutym i marcu 2020r. Tym samym nie wskazał miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku.

Reasumując, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż ubezpieczony nie spełnił przesłanek do nabycia prawa do świadczenia postojowego na podstawie przepisów cytowanej ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, zwracając jednocześnie uwagę, iż nie można przyjąć, że wnioski o świadczenie zostały złożone przez ubezpieczonego 17 kwietnia 2020r. Odwołujący przyznał, że wnioski, które wypełnił 17 kwietnia 2020r. znalazły się w zakładce do wysłania i faktycznie nie zostały przesłane organowi rentowemu. Nie ma przy tym znaczenia, co było tego przyczyną. Powołana ustawa nie przewiduje bowiem trybu przywrócenia terminu do złożenia wniosku

o świadczenie postojowe, co mając na uwadze Sąd I instancji oddalił odwołanie jako bezzasadne zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od przedstawionego orzeczenia wywiódł ubezpieczony, zaskarżając wyrok w całości.

Powołując się na zarzut:

1) naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 235² § 1 i 2 k.p.c. poprzez pominięcie zgłoszonych przez niego wniosków dowodowych zawartych w piśmie z dnia 28 lipca 2020r. bez wydania postanowienia o ich pominięciu, a także bez podania podstawy prawnej tego rozstrzygnięcia, pomimo tego, że wskazane wnioski dowodowe miały na celu udowodnienie kluczowego dla sprawy faktu, jakim jest prawidłowe nadanie wniosku

o świadczenie postojowe w dniu 17 kwietnia 2020r., a skutkiem tego jest błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie braku złożenia wniosku o świadczenie postojowe w dniu 17 kwietnia 2020r. oraz przyjęcie, że wniesienie tych wniosków nastąpiło dopiero w dniu 1 maja 2020r. i tym samym odmowa przyznania świadczenia postojowego;

2) naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 236 k.p.c. poprzez niewydanie postanowienia dowodowego w związku ze zgłoszonymi przez niego wnioskami dowodowymi zawartymi w piśmie z dnia 28 lipca 2020r. mającymi na celu wykazanie kluczowego dla sprawy faktu nadania wniosków w dniu 17 kwietnia 2020r., a skutkiem tego jest błąd w ustaleniach faktycznych w zakresie braku złożenia wniosku o świadczenie postojowe w dniu 17 kwietnia 2020r. i tym samym odmowa przyznania świadczenia postojowego;

3) naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez wydanie uzasadnienia, które nie spełnia kodeksowych wymagań sporządzenia uzasadnienia w zakresie wskazania dowodów, na których Sąd się oparł wydając rozstrzygnięcie w sprawie, a przede wszystkim poprzez niewskazanie dowodów, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej; całość uzasadnienia w tej materii zawarta została w trzech zdaniach, przy czym jedno z nich wskazuje na fakt, iż Sąd w ogóle nie zrozumiał istoty problemu przedmiotowej sprawy wskazując, że nie ma znaczenia co było przyczyną, iż wnioski nie zostały dostarczone do ZUS, podczas gdy był to najważniejszy element sprawy, który determinuje zasadność przyznania świadczenia postojowego;

4) naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 233 § 1 k.p.c., poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej oceny zebranego materiału dowodowego oraz dokonanie wybiórczej

i niezgodnej z zasadami logicznego myślenia oceny dowodów poprzez uznanie przez Sąd, że:

a) w dniu 17 kwietnia 2020r. dokonał wypełnienia oraz podpisania wniosków przy użyciu kodu autoryzacyjnego ePUAP otrzymanego poprzez Bank (...) S.A.,

a następnie jego wysłania za pośrednictwem platformy PUE-ZUS, lecz pomimo tego nie uznał jego roszczenia z uwagi na to, że nie zostały one skutecznie przesłane organowi, wskazując, że nie ma znaczenia, co było tego przyczyną, podczas gdy jest to kluczowa kwestia w przedmiotowej sprawie, a nadto ustalając fakt skutecznego nadania wniosków nie zasądził na jego rzecz świadczenia postojowego, o które ubiega się w przedmiotowej sprawie,

b) wysyłając wniosek do systemu PUE-ZUS przy użyciu kodu ePUAP otrzymanego przez Bank (...) S.A. powinien był otrzymać wiadomość ze strony ZUS, jako okoliczność dla niego negatywną przyjął brak otrzymania takiej informacji, pomimo tego, że nie miał na tę okoliczność żadnego wpływu z uwagi na przyczynę leżącą po stronie systemu elektronicznego,

c) przedmiotowe wnioski nie zostały przez niego w sposób prawidłowy wniesione w dniu 17 kwietnia 2020r. i tym samym wina leży po jego stronie, że nie zostały prawidłowo wniesione, o czym ma świadczyć fakt, że w dniu 1 maja 2020r. odnalazł je w zakładce "do autoryzacji" w systemie PUE-ZUS, pomijając całkowicie przedstawioną przez niego w toku całego postępowania argumentację w tym zakresie,

d) wnioski zostały skutecznie wniesione do ZUS dopiero w dniu 1 maja 2020r., całkowicie pomijając w ocenie materiału dowodowego okoliczności podnoszone przez niego w toku postępowania, w sposób jednoznaczny i nie budzący żadnych wątpliwości wskazujących, iż w pełni dopełnił procedurę nadania wniosków, które nie zostały przekazane do ZUS z przyczyn od niego niezależnych,

e) świadczenie postojowe mu nie przysługuje, ponieważ wnioski o świadczenie nie zostały złożone w dniu 17 kwietnia 2020r. z uwagi na fakt, że przyznał, iż wnioski odnalazły się w zakładce do wysłania; poza zakresem zainteresowania Sądu pozostały fakty, iż wskazywał na ciągłą weryfikację programu PUE-ZUS, próby kontaktu z ZUS celem ustalenia, czy wnioski wpłynęły, co było całkowicie niemożliwe z uwagi na stan epidemii oraz sposób pracy infolinii ZUS i jego placówek;

5) błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, które mogły mieć istotny wpływ na jego treść, polegających na przyjęciu, że:

a) Sąd ustalił, iż dokonał ponownej weryfikacji złożonego przez siebie wniosku dopiero w dniu 1 maja 2020r., podczas gdy wszelkie przedstawione przez niego dowody, w tym zeznania, w sposób nie budzący wątpliwości wskazywały na fakt, iż poddawał weryfikacji system PUE-ZUS oczekując jakiegokolwiek informacji ze strony ZUS w sprawie w systemie, próby kontaktu z ZUS poprzez infolinię, gdyż bezpośredni kontakt z urzędami był niemożliwy z uwagi na panujący stan epidemii i ograniczenia z tym związane, a także rozpytywanie firmy świadczącej na jego rzecz usługi księgowo w zakresie procedury składania wniosków przez system PUE-ZUS, jak również zadając pytania na forum internetowym,

b) Sąd całkowicie błędnie ustalił stan faktyczny oraz przedmiot sporu, gdyż kwestią wtórną w przedmiotowej sprawie jest spełnienie przez niego kryteriów do świadczenia postojowego, a spór dotyczy daty wniesienia wniosku o świadczenie postojowe do ZUS, czy nastąpiło to w dniu 17 kwietnia 2020r., czy też w dniu 1 maja 2020r. jak uważa ZUS,

c) od początku, wbrew ustaleniu Sądu, kwestionuje, że wniosek został prawidłowo złożony dopiero w dniu 1 maja 2020r., gdyż wedle jego stanowiska doszło do tego w dniu 17 kwietnia 2020r., a fakt, iż wniosek nie został doręczony ZUS nie wina z błędów leżących po jego stronie

- skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd I instancji istoty, jak również z uwagi na to, że wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ewentualnie domagając się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uznanie roszczenia i tym samym przyznanie mu świadczenia postojowego za dochodzony okres.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z przepisami normami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego zasłużyła na uwzględnienie, choć z całkowicie odmiennych, niż przytoczone w niej, powodów.

Podejmując rozważania zaznaczyć należy, iż w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, toczącym się na skutek odwołania od decyzji organu rentowego wydanych na wniosek o przyznanie określonego świadczenia, niedopuszczalne jest przedmiotowe przekształcenie roszczenia (art. 193 k.p.c.) przez żądanie ustalenia tylko niektórych przesłanek warunkujących prawo do świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2005r., OSNP 2005 nr 16, poz. 255). Decyzja organu rentowego rozstrzyga bowiem o prawie do konkretnego świadczenia jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. W konsekwencji sąd stwierdzający spełnienie przez ubezpieczonego jednego lub więcej warunków powstania prawa do świadczenia, nie może ustalić tego w sentencji wyroku, przy jednoczesnym oddaleniu odwołania ubezpieczonego od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000r., OSNAPiUS 2002 nr 16, poz. 389). W sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest wszak dopuszczalne wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia i przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przyszłości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010r., I UK 262/09, LEX nr 585728).

Inicjując niniejsze postępowanie decyzją z dnia 21 maja 2020r. organ rentowy odmówił M. C. prawa do świadczenia postojowego, albowiem we wnioskach o przedmiotowe świadczenie wykazał przychody osiągnięte w lutym i marcu 2020r., gdy tymczasem należało wskazać przychód uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, czyli za marzec i kwiecień 2020r.

Tym samym kontrola prawidłowości owej decyzji sprowadza się do oceny, czy skarżący spełnia warunki do przyznania przedmiotowego świadczenia, dla której - wbrew jego zarzutom kwestia daty złożenia wniosku o przyznanie tegoż świadczenia, z przedstawionych niżej względów, nie ma większego znaczenia.

Stosownie do treści art. 15zq ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 22 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021r. poz. 2095) świadczenie postojowe przysługuje osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy dnia 6 marca 2018r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, gdy w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności.

Jednocześnie po myśli ust. 4 tego samego przepisu osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej przed dniem 1 kwietnia 2020r. i:

1) nie zawiesiła prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz jeżeli przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc;

2) zawiesiła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej po dniu 31 stycznia 2020r.;

3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, chyba że podlega ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odmawiając M. C. prawa do świadczenia postojowego organ rentowy - uznając, iż wniosek o jego przyznanie został złożony w maju 2020r., podniósł, iż wskazał przychody osiągnięte w lutym i marcu 2020r., gdy tymczasem należało wskazać przychód uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o przedmiotowe świadczenie, czyli za marzec i kwiecień 2020r.

Pomijając podnoszone przez skarżącego okoliczności dotyczące daty złożenia wniosku o świadczenie postojowe, co też skutkowało odmową uwzględnienia wniosków dowodowych zgłoszonych w apelacji, dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, zdaniem Sądu Apelacyjnego, decydujące znaczenie ma fakt, iż z definicji błędne jest twierdzenie organu rentowego, iż odwołujący we wniosku o świadczenie postojowe nie wskazał przychodu z miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku. Oczywistym jest bowiem i nie wymagającym pogłębionego uzasadnienia, iż luty i marzec są miesiącami poprzedzającymi nie tylko kwiecień, ale także maj. Choć nie budzi przy tym wątpliwości, iż luty i marzec nie są miesiącami bezpośrednio poprzedzającymi maj, w ocenie Sądu Apelacyjnego w powołanym przepisie art. 15zq ust. 4 pkt 1 cytowanej ustawy ustawodawca nie zawarł takiego zastrzeżenia. Gdyby bowiem zamysłem ustawodawcy była konieczność wnioskowania przez beneficjenta o świadczenie postojowe z racji różnicy w przychodach w kolejnych, następujących po sobie miesiącach, to zamieściłby przysłówkę "bezpośrednio", czego jednak nie uczynił zarówno w treści wspomnianego art. 15zq ust. 1 pkt 1, jak i w treści art. 15zs ust. 3 pkt 4c omawianej ustawy, posługując się zwrotem "przychód z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku o świadczenie postojowe był o co najmniej 15% niższy od przychodu uzyskanego w miesiącu poprzedzającym ten miesiąc", a zatem obejmującym przychód dotyczący wszystkich miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku, a nie tylko miesięcy bezpośrednio poprzedzających.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego, beneficjenci świadczeń postojowych nie są bowiem ograniczeni czasowo, jeśli chodzi o datę złożenia wniosku o świadczenie, z wyjątkiem trzymiesięcznego terminu określonego w art. 15zs ust. 7 cytowanej ustawy. Dla uprawnionych ten właśnie termin stanowi termin prawa materialnego, zawity, po upływie którego zagwarantowane ustawą uprawnienie wygasa, zaś sam termin nie podlega przywróceniu. Tego rodzaju terminu zawitego ustawodawca nie wprowadził jednak dla uprawnionych do świadczenia postojowego w art. 15zq ust. 4 pkt 1, czy art. 15zs ust. 3 pkt 4c. Natomiast interpretacja organu rentowego, zaaprobowana przez Sąd I instancji, kreuje termin zawity prawa materialnego i to bardzo krótki, bo miesięczny. Gdyby bowiem przyjąć rozumowanie tego organu, możliwość uzyskania świadczenia postojowego zamykałaby się jedynie w trzymiesięcznym okresie, tj. dwa miesiące liczenia przychodów i bezpośrednio kolejny, trzeci miesiąc, jedyny, w którym organ rentowy dopuszcza możliwość złożenia wniosku, prowadząc do rażącego zawężenia ustawowego uprawnienia, w porównaniu z tym co wprost uregulował ustawodawca, wprowadzając miesięczny termin o charakterze terminu zawitego, bezpośrednio po miesiącach gdy doszło do obniżenia przychodów. Doszło więc do sytuacji, w której wskutek błędnej interpretacji organu rentowego, strona została pozbawiona uprawnienia gwarantowanego ustawą.

Podkreślić przy tym należy, iż zawite terminy prawa nie mogą być wyinterpretowane przez organ stosujący prawo, lecz muszą wynikać z zapisu ustawy, o czym w niniejszym przypadku stanowi art. 15zs ust. 7 (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 czerwca 2021r., III AUa 171/21, LEX nr 3259712 oraz z dnia 9 lipca 2021r., III AUa 224/21, LEX nr 3306055).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, iż M. C. pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzi od czerwca 2018r.

Nie budzi także wątpliwości, iż przychód z owej działalności w lutym 2020r. wyniósł 10.709,86 zł, natomiast w marcu 2020r. - 6.208,79 zł.

Skoro zatem, niezależnie od tego, czy wniosek o świadczenie postojowe został zgłoszony w kwietniu 2020r., czy też w maju 2020r., w miesiącach poprzedzających miesiąc złożenia przedmiotowego wniosku (luty i marzec bezsprzecznie poprzedzają zarówno kwiecień, jak i maj), przychód uzyskany w marcu 2020r. był niższy o niemal 50% od przychodu uzyskanego w lutym 2020r., oczywistym jest - wbrew odmiennej ocenie organu rentowego oraz Sądu I instancji, iż skarżący spełnił przewidzianymi cytowanymi przepisami wymogi uprawniające do przyznania objętego sporem świadczenia.

Z przedstawionych względów, Sąd Apelacyjny uznając apelację za uzasadnioną, zmienił zaskarżony wyrok wraz z poprzedzającą go decyzją organu rentowego, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekając jak w sentencji.

/-/ SSA Antonina Grymel